

Jan Lamers

“Alleen met je beste merries fokken”

Een goede voedingsbodem en de juiste keuzes maken. Dat is de fokkerijstrategie van Jan Lamers, waar hij de afgelopen decennia bijzonder succesvol mee is geweest. Niet voor niets werd de 69-jarige Brabander dit jaar bij de dressuurpaarden tot KWPN Fokker van het Jaar gehuldigd.

TEKST: KARIN DE HAAN • BEELD: DIRK CAREMANS E.A.

Achter 's-Hertogenbosch, in het Brabantse Oss, ligt de Farmerhoeve van Jan en Marie-José Lamers. Als we daar aankomen, valt direct op dat de stallen er verzorgd bij liggen. Op de gangpaden geen sprietje stro te vinden. In de boxen juist een royaal strobed. Al snel treffen we de Fokker van het Jaar aan, in de box van een van zijn topmerries, de bijna negentienjarige Ocky. De merrie, wiens zoon Glock's Gironn L (v.Uphill) dit jaar inschreven werd in het stamboek, staat er fier bij. “Kijk eens wat een front dit paard

heeft. Een belangrijke kwaliteit voor een dressuurpaard”, vertelt Jan. We lopen naar binnen, waar we worden begroet door Marie-José. Na een kop koffie raken we in gesprek over de fokkerij. “We zitten hier sinds 1992. Daarvoor hadden we een varkenshouderij. Sinds we hierheen zijn verhuisd, heb ik alleen nog maar paarden gehad. De afgelopen dertig jaar hebben we mooie dingen meegemaakt. Wat keer op keer bleek, is dat een goede voedingsbodem cruciaal is voor de fokkerij. Bewezen stammen waar sportpaarden uit komen.” Jan kijkt mij uitdagend aan. “Maar wanneer heb je een goede stam? Dat weet je pas als je er een paar generaties mee gefokt hebt. Mijn eerste fokmerrie was een Frappant x Frostwind-merrie. Sonja heette deze. Dat was nog in de tijd van de dubbeldoelfokkerij. De focus was toen allemaal nog niet zo op de sport gericht. Sonja kon wel een beetje bloed gebruiken, en ik zette er de volbloed Stuyvesant op. Daarna volgde Voltaire en vervolgens Ramiro. De Ramiro-nakomeling heette Royal Kaliber en behaalde teamgoud en individueel brons op de Olympische Spelen in 2004 in Athene. Dat was het jaar, dat de bodem in de finale zo slecht was, dat Royal Kaliber zich blieseerde”, kijkt de fokker terug. “Toen ik Sonja kocht, had ik geen idee dat ik er zo'n topper mee zou kunnen fokken. Maar toen ik hem gefokt had, wist ik wel dat een goede stam doorslaggevend was. Veel kwaliteiten van de stam, het

Na het behalen van de titel Fokker van het Jaar, waren de reacties hartverwarmend en overweldigend. “Het zijn vaak de kleine dingen die het hem doen”, reageert fokker Jan Lamers, doelend op het bordje dat hij kreeg van vrienden.

Fokker Jan Lamers kijkt uit naar hoe de nieuwe jaargang het weer gaat doen. Zowel hengsten als merries. Op de foto de tweeënehalf jarige Harmony L (Charmeur uit Beautiful elite sport IBOP v.Ferro). Een kleindochter van Ocky.

FOKKER VAN HET JAAR

FOKKERIJ

Naast de boxen voor de fokmerries, heeft Lamers ook de jonge paarden thuis in opfok. De verzorging neemt de bijna 70-jarige Fokker van het Jaar compleet zelf voor zijn rekening.

karakter, de inzet en het atletisch vermogen zag ik terug in dit toppaard.”

Selecteren

Lamers raakte gepassioneerd van de fokkerij, en ging op zoek naar andere merries uit goede stammen. De Amor-dochter Wulia, uit de stal van Cees Hoogendoorn, kwam op zijn pad. Hij kocht haar aan. “Cees Hoogendoorn was indertijd toonaangevend. Hij fokte met beste stammen, zo ook de Daula-stam, waar Wulia op terugging. Ik had direct interesse toen de merrie op mijn pad kwam.” Het bleek een schot in de roos. Wulia leverde Lamers zijn eerste zelfgefokte hengst op. Het gaat hier om Farmer (v. Voltaire), waar Jan en Marie-José hun bedrijf ‘de Farmerhoeve’ naar vernoemden. Later zou Wulia nog twee goedgekeurde hengsten brengen, Pardon (v. Weyden) en het 1.60m-springpaard Jimtown (v. Darco). “Wulia en haar dochters hebben super gefokt. Toch vind ik de Cirondine-nafok nog beter. Cirondine, een dochter van Nimmerdor uit een Almé-moeder, sprong indertijd nationaal met Ingrid van de Weiden. Ze raakte geblesseerd. Ik kende Ingrid’s vader, en stelde voor dat ik Cirondine een jaar

mocht gebruiken voor de fokkerij. Ik lease als het ware de baarmoeder, en daar heb ik nooit spijt van gehad. Ik dekte haar met mijn eigen hengst Ferro, en dat leverde Jirondine op.” Deze merrie voert de predicaat keur preferent en prestatie en is onder meer de moeder van de goedgekeurde hengst Cachet L (v. Jazz) en het Grand Prix-dressuurpaard Riondine (v. Welt Hit II, amazone Kirsten Beckers). “Ik ben altijd op zoek geweest naar goede stammen. Zo ben ik ook aan Ocky’s moeder Vicky (v. Abgar xx) gekomen. Zij kwam te koop. Een echte op-en-top bloedmerrie. Ook haar dekte ik met Ferro, wat Ocky opleverde.” Ocky, inmiddels keur preferent en prestatie, is de moeder van de eerdergenoemde Glock’s Gironn L (v. Uphill) en grootmoeder van de eveneens dit jaar goedgekeurde Geniaal (v. Vivaldi). “Nog weer een andere stam waar ik goed mee ben, is de Bria-stam. Ik kocht indertijd Olymbria keur preferent, een dochter van Ferro bij Willem Goesten.” Olymbria is vooral bekend als moeder van de in Denemarken goedgekeurde Don Olymbrio L (v. Jazz). “De merries die ik erbij aankocht, kwamen stuk voor stuk uit bewezen stammen. Ten opzichte van dertig jaar geleden,

VOLGENDE GENERATIE

De naam Adriaan van de Goor komt regelmatig terug in het verhaal. De combinatie Lamers / Van de Goor was jarenlang een begrip. Samen hadden ze naast Ferro, verschillende andere goedgekeurde hengsten. "Dat kan ook niet anders. We waren meer dan dertig jaar compagnons. En een echt team. We stonden er hetzelfde in. Adriaan was recht door zee. Ik ook. Het ging altijd goed. Soms vroegen mensen hoe je het meer dan dertig jaar met dezelfde persoon in de paardenbusiness volhoudt. Dan zei ik 'we konden het verlies goed lijden'. Want winst verdelen, dat kan iedereen. Maar verlies nemen is veel lastiger. We kenden elkaar door en door. Zo'n maat krijg ik nooit meer. Zijn ziekte en overlijden waren een enorme klap." Lamers slikt een keer, kijkt opzij en tuurt door het raam naar buiten. Daarna vervolgt hij: "Maar het leven gaat door. Dat wat er was, is er niet meer. Daar heb ik het echt een paar jaar heel moeilijk mee gehad. Maar het was niet anders. En dan was er ook nog de maatschap van Adriaan en mij. Die moest na zijn overlijden worden afgewikkeld. Het was geen makkelijke tijd. Ook voor Marie-José niet. Zij is jarenlang nog iedere week langs gegaan bij Stientje, de vrouw van Adriaan. Nog steeds komen we er geregeld. Het doet me ontzettend goed, om te zien dat bij hun het paardengebeuren nu weer goed loopt." Dan gaat de telefoon. Marie-José neemt op. Er wordt gevraagd naar een nakomeling van Charmeur. Jan luister mee, en grijnst. "Ik heb een hele fijne tweeënhalfjarige Charmeur staan. Een kleindochter van Ocky. Die komt volgend jaar naar de keuring. Ik zal haar zo meteen eens los laten bewegen in de binnenbak, dan heb je in ieder geval één goed paard gezien vandaag." De fokker geniet duidelijk van het idee dat de jonge merrie volgend jaar naar de keuring kan. De volgende generatie komt er weer aan. "Dat vind ik het mooie van de 'Fokker van het Jaar'-titel. Het is een oeuvreprijs. Voor alle jaren die geweest zijn. Alle mooie successen. Niet alleen de twee goedgekeurde hengsten uit de nafok van Ocky dit jaar. Niet alleen de drie goedgekeurde hengsten uit Wulia. Of alle successen met Ferro. Het is een prijs voor alles. En uit dat alles komen er weer nieuwe generaties. Ja, we zijn er heel blij mee."

"Adriaan en ik waren meer dan 30 jaar compagnons. Zo'n maat krijg ik nooit meer."

De zeer succesvolle dressuurhengst Ferro is weliswaar niet door Jan Lamers gefokt, maar hij was wel het uithangbord voor zijn bedrijf. Onder Coby van Baalen won hij teamzilver op de Olympische Spelen.

FOKKERIJ

is de sport heel belangrijk geworden. Deze stammen leveren generatie na generatie goede sportpaarden. Wat ze verder gemeen hebben, is dat ze allemaal over hele fijne karakters beschikken. Lief, vriendelijk en makkelijk in de omgang. Maar als je er een zadel op legt, geven ze nooit op. Een goed karakter is enorm belangrijk. Daar heb ik ook altijd streng op geselecteerd. En je moet jezelf altijd blijven meten met anderen. Door deel te nemen aan keuringen, aanlegtesten, en door je fokproducten in de sport te blijven volgen. Als je niet mee kunt komen, gaat het de verkeerde kant op. Dan moet je keuzes maken."

Aanhouden

"Wij hebben niet zo'n heel grote fokkerij. We fokken er gemiddeld acht per jaar. De meeste zijn dressuurveulens. Maar we hebben dit jaar ook twee springgefokte merries drachtig. We verwachten tien veulens (zie tabel, red.). We houden onze fokproducten vrijwel altijd aan, en verkopen zelden als veulen. Dit jaar zijn er toevallig twee naar Spanje gegaan. Een voorbeeld van een goed paard dat we als veulentje hebben verkocht, is Vabiola (Idocus uit Rabiola keur pref v.Metall). Deze had ik samen met mijn inmiddels overleden compagnon Adriaan van de Goor gefokt. Het was een goed veulen, maar een merrie, dus hebben we haar via de veulenveiling in Borculo te koop

FOKKER VAN HET JAAR

DE VEULENVERWACHTINGEN 2015 VAN JAN LAMERS

Naam	Vader	Moeder	Moedersvader	Drachtig van
Olymbria keur pref	Ferro	Kilbria elite pref	Sultan	Geniaal
Zelina L keur IBOP dr	Metall	Mopke keur pref	Haarlem	Lord Leatherdale
Claire L elite IBOP dr	Lingh	Sweetie W ster pref	Ferro	Jazz
Folymbria L PROK	Londonderry	Olymbria keur pref	Ferro	Dark Pleasure
Girondine L ster PROK	Charmeur	Jirondine keur pref prest	Ferro	De Niro
Elymbria L ster EPTM dr	Wynton	Olymbria keur pref	Ferro	Geniaal
Durodine L ster EPTM (dr) PROK	Rubin Royal	Urodine L ster	Donnerhall	Franklin
Ocky keur pref prest	Ferro	Vicky ster pref prest	Abgar xx	Geniaal
Sereuza elite sport (spr)	Heartbreaker	Katinka keur pref prest	G.Ramiro Z	Baloubet de Rouet
G Mylady Carthana VE EPTM-spr PROK	Mylord Carthago	Helen VE	Diamant de Semilly	Numero Uno

FOKKERIJ

De Uphill-zoon Glock's Gironn (foto) is een kleinzoon van Jirondine en werd afgelopen voorjaar goedgekeurd voor de dekdienst. Zijn moeder Ocky is ook de grootmoeder van de eveneens dit voorjaar goedgekeurde Geniaal (v. Vivaldi), waarmee Jan Lamers diverse merries heeft gedekt.

aangeboden. Nathalie van Herwijnen kocht haar, leidde haar helemaal zelf op, en rijdt nu Grand Prix-dressuur. Het is ontzettend leuk als een fokproduct van je het zo goed doet in de sport", vertelt Lamers. Verreweg de meeste veulens die in Oss geboren worden, zowel hengsten als merries, worden aangehouden tot ze de leeftijd hebben voor de keuring. "Als er acht geboren worden, en je hebt veel geluk, worden ze alle acht gezond groot. Maar dat is lang niet altijd zo. De merries worden op driejarige leeftijd zadelmak gemaakt en gaan voor de keuring. Dat is ook een goed moment

om te bekijken welke de beste is. Die houd ik aan voor mijn eigen fokkerij. Dat heb ik altijd gedaan. Soms zie je juist dat fokkers iedere keer hun beste merries verkopen. Maar dat moet je nooit doen. Op termijn fok je dan achteruit. Nee, je moet altijd je beste merries in de fokkerij inzetten. De andere merries worden verkocht. Dat zijn over het algemeen ook goede paarden. Dat is het voordeel als je alleen met bewezen stammen fokt. De hengsten verkopen we op 2,5-jarige leeftijd. Ze gaan dan naar de hengstenkeuring. Daar worden ze grotendeels ook verkocht. Tenminste zo hebben we dat decennia lang gedaan. Dat ging prima, er was markt voor. Ze hoefden nog geen zadel op te hebben. Als het een mooi en goed bewegend paard met een mooie, donkere kleur was, dan kon je die goed verkopen. De mensen vlogen er in Den Bosch op af."

Liefhebberij

Lamers spreekt in het verleden, want de tijden zijn veranderd. De crisis heeft erin gehakt. Het is allemaal moeilijker geworden. "De tijd van de groei van de dressuursport en -fokkerij is voorbij. Je krijgt je veulens en jonge – nog niet gereden – paarden nauwelijks verkocht. Natuurlijk zijn er een aantal nieuwe landen waar vraag vandaan komt. Maar dat zijn vaak geen paardenmensen, dus die zoeken een kant-en-klaar paard, waar de nodige knoppen al op zitten. Een goed ingereden vierjarige is daar te groen voor. Vandaag verkoop je geen paard meer dat niet gereden is. Dat betekent dat je ze allemaal langer aan moet houden. Je hebt meer ruimte nodig, en het kost handen vol geld. Zeker als je – zoals veel fokkers – het aanrijden moet uitbesteden. Het kostenplaatje is zo ongeveer verdubbeld, en de opbrengst is gelijk gebleven. Dus je marge, waar je het van moet

SANDRA NIEUWENHUK

hebben, is weg. En natuurlijk als je een extra paard hebt, dan kan je die nog steeds heel duur verkopen. Maar je hebt nooit allemaal toppers. Vroeger kon je voor ieder paard een koper vinden. Maar de binnenlandse markt is weg. Maneges, pensionstallen, ze staan veelal leeg of half bezet, terwijl ze vroeger een wachtlijst hadden. Veel mensen konden hun paard gewoon niet meer betalen, en als het paard eenmaal weg is, zullen ze ook in een betere tijd niet zo snel weer een nieuwe kopen. Tegelijkertijd is het schrijnend om te zien dat de kosten gemaakt worden door de fokkers, maar dat de opbrengst vaak in de zakken van de handel en commissaires belandt. De ruiters krijgen ook hun percentage nog wel. Maar de fokkers, die staan met lege handen. Ook al is het vaak liefhebberij voor de meeste fokkers, op een gegeven moment houdt het een keer op. En dat is op dit moment het allergrootste probleem binnen de dressuurpaardenfokkerij. Op de lange termijn raken we zo te veel fokkers kwijt.”

Piafferen

De preferente hengst Ferro is van grote betekenis geweest voor Jan Lamers. De zwarte parel van het KWPN stierf alweer zeven jaar

geleden. Lamers vertelt: “Op Ferro zijn we gruwelijk trots. Dat we dat mee hebben mogen maken. Samen met mijn maat (Adriaan van de Goor, red.) kocht ik een veulen bij de fokker, en dat veulen heeft zich ontwikkeld tot een van de beste sportpaarden ter wereld. Hij nam met Coby van Baalen deel aan de Olympische Spelen en behaalde daar een zilveren teammedaille. Dat is zoiets apart. Dat een hengst het zo goed doet in de sport weet je nooit van tevoren, als je hem als veulen aankoopt. Dat hij ook nog zijn stempel weet te drukken op de fokkerij, weet je al helemaal nooit van tevoren. Ferro-bloed is wereldwijd een begrip en is enorm gewild. In de meerderheid van de pedigrees van de KWPN-paarden die op dit moment in de WBFSH-ranking staan, komt Ferro terug. Valegro, via zijn vader Negro. Undercover is een rechtstreekse nazaat van Ferro. En Arlando's vader Paddox is ook weer een Ferro. Zo kan ik nog wel even doorgaan. Ferro heeft ons persoonlijk ook veel gebracht. Niet alleen in Nederland, maar vooral ook daarbuiten. Ons netwerk in het buitenland hebben wij voor een groot deel aan deze hengst te danken.” Ferro stond bekend om zijn fenomenale piaffe, waarin hij heel mooi ging zitten, en voor het oog moeiteloos speelde met

Geen strootje te bekennen in het gangpad bij Jan Lamers.

“Je weet pas of je een goede stam hebt als je er een paar generaties mee hebt gefokt.”

FOKKER VAN HET JAAR

de oefening. Lamers: "Er zijn meer paarden die Grand Prix lopen. Maar als je vandaag de dag mee wilt doen moet je zomaar 73% kunnen scoren. Dan moet een paard ook goed kunnen piafferen. Ferro kon dat gewoon fantastisch. Die ging echt zitten, zette de hals er mooi op, en bleef gaan. Echt een prachtig plaatje. Het kostte hem ook weinig moeite, hij deed het gewoon graag. Hij had zoveel kracht en macht om zichzelf te dragen. Dat zijn extreem belangrijke eigenschappen voor een dressuurpaard. Zeker als je er Grand Prix mee wilt gaan rijden. Kijk maar naar andere goede Grand Prix-paarden van dit moment. Zij zijn zo gebouwd dat ze dat verzamelde werk goed en makkelijk kunnen. En dan zien ze er exterieurmatig toch wel wat anders uit, dan de paarden die op de keuringen gewaardeerd worden. Die sporttoppers die ik net noemde, die halen echt geen 85 punten voor het exterieur op een stamboekopname. Daar willen we nog steeds te veel van die paarden die hoog op de benen staan, elegant en chique zijn. Maar die zie je later nauwelijks meer terug in de hogere sport. Die missen de kracht. En dat lange voorbeen vinden wij op de keuring mooi, en daar kan je ook in de jongepaarden- proeven nog mee scoren. Maar het gaat ook samen met een lang

FOKKERIJ

achterbeen, en dat is uitermate ongewenst als je een paard echt wilt verzamelen. Maar het belangrijkste blijft toch een goede moeder, uit een bewezen moederlijn. Dat geeft de grootste garantie op succes. ●

Fokker Jan Lamers met hengstenmoeder Ocky keur pref prest (Ferro uit Vicky van Abgar xx).

Jan en Marie-José Lamers voor het portret van de zwarte parel van de KWPN-fokkerij: Ferro.